

LU HYIAO-TS.

路孝子

VU-TS SÖN-TSIANG.

父子算賬

IH-PE TSIU.

一杯酒

SE-LAH TENG HÆN-NAH.

雖拉等喊哪

ZÔNG-HÆ.

上海

1869.

LU HYIAO-TS. 路孝子

Zin kyi-jih nyin, læ Hwô-gyi koh, yiu ih-go nyü-nying, kyiao-leh
Kô s-meo; nyin-kyi s-jih to-tin; læ ih-go hyiang-ts'eng li-hyang zo siao
shü-vông, kao-kao siao-nying doh shü.

前幾十年，來花旗國，有一個女人，叫勒嘉師母；年紀四十多點；來一個鄉村裏向坐小書房，教教小人讀書。

Yiu ka ih-nyih, Kô s-meo k'en-kyin ih-go jih-nyi-sæn shü siao-nying tseo-ko, meng-meng Kô s-meo z-ka wô, “Ng yiu za-bæn ka feh? Hao-peh ngô dzæn liang dong-din.”

有介一日，嘉師母看見一個十二三歲小人走過，問問嘉師母是介話，「爾有柴爿解弗？好撥我賺兩銅鈔。」

Kô s-meo we-teh gyi z-ka wô, “Ngô za, long-tsong z ngô-go ling-sô-kô, ih-go lao-den ka-go.”

嘉師母回答其是介話，「我柴，攏總是我個鄰舍家一個老頭解個。」

Keh siao-nying z-ka wô, “[1]’Ô-üô! Keh-tsao dza-yi ni?” S-meo meng gyi “soh-go z-ken?”

箇小人是介話，「嘎嘅^[1]！箇遭咋拵呢？」師母問其「啥個事幹？」

[1] 此處 1852 版爲 Ôh-yüô

Keh siao-nying z-ka wô, “Ngô vu-lao ngæn-tsing ^[1]hah-de, ngô meo-lao bing yi hyüong-hyüong kæn. Ngô kyih-mih tseo-c’ih-læ z-‘eo, ah-lah ah-me læ-tih k’oh, zông k’ong-p’ô ah-lah meo-lao bing ve hao.

Ngô zi ziah-z hao dzæn-tin dong-din cong do-nying, pô-feh-neng-keo; keh-lah kyih-mih sing-siang tao nying-kô oh-li ky'i ka-ka za-bæn. K'o-sih! Tseo-leh pun-pun-jih-nyih m nying iao ngô ka.

箇小人是介話，我父老眼睛瞎了^[1]，我母老病又兇兇間，我今末走出來時候，阿拉阿妹來的哭，尚恐怕阿拉母老病癒好。我自若是好賺點銅鈔供大人，巴弗能夠；箇拉今末心想到人家屋裏去解解柴爿。可惜！走了半半十日無人要我解。

[1] 此處 1852 版錯印爲 heh-de

Ka wô-ts, ziu ngæn-li beh-c'ih, jih-dzæ k'o-lin-siang. Kô s-meo k'en gyi ngæn-li beh-c'ih, k'en gyi lang-lang t'in-kô i-zông c'ün-leh boh-boh-go, nying kwah-kwah læ-tih teo, ziu eo gyi tseo-tæn-tsing-læ, ho-lu pin-yin zo-ih-zo: meng gyi we du-kyi feh? Keh siao-nying z-ka wô, “Ngô feh-da-li du-kyi: ^[1]zô-nyih tsiu-ko ngô ^[2]yiü-tin fæn-jü ky'üoh-ko de.

介話仔，就眼淚洩出，實在可憐相。嘉師母看其眼淚洩出，看其冷冷天家衣裳穿勒薄薄個，人刮刮來的抖，就謳其走帶進來，火爐邊沿坐一坐。問其會肚飢弗？箇小人是介話，「我弗大裏肚飢。昨日^[1]晝過我有點^[2]番薯喫過了。」

[1] 此處 1852 版爲 zô-nyi

[2] 此處 1852 版爲 yiu liang

Kô s-meo meng gyi ^[1]z-ka wô, “Yia-væn ni?” Gyi wô, “M-neh ky’üoh-ko.” S-meo ^[2]meng gyi, “T’in-nyiang-væn, ng iao-bông yia m-neh ^[3]ky’üoh-ko?” Keh siao-nying we-teh gyi ka wô, “Keh tao m-iao-teh-kying; mæn-mæn hao ky’üoh: ngô meo-lao teng ngô wô-ko-de, gyi z-ka wô, Ah-fah! ^[4]tsih-kwun gying-lih tso z-ken, i-jing Tsing Jing-go dao-li tso-nying; ka T’in-Vu pih-ding we tsiao-kwu ng-noh, tsih-leh oh-li z-ken ih wô-ky’i-læ, sing-li jih-dzæ feh-tsiao dza næn-ko.”

嘉師母問其是介^[1]話，「夜飯呢？」其話，「𨵿得喫過。」師母^[2]問其，「天亮飯，爾要防也𨵿得喫過^[3]？」箇小人回答其介話，「箇倒𨵿要得緊；慢慢好喫。我母老等我話過了，其是介話，阿發！^[4]只管勤力做事幹，依順眞神個道理做人；介天父必定會照顧爾儂，只勒屋裏事幹一話起來，心裏實在弗照咋難過。」

[1] 此處 1852 版爲 ka，缺 z 一字

[2] 此處 1852 版多 yi 一字

[3] 此處錯印爲 ky’üôh-ko

[4] 此處 1852 版多 ng 一字

Kô s-meo yia ngæn-li c’ih, z-ka wô, “Æ! Ng-noh siao-nying tao hao: dæn-ming bih-nying k’eng pông-dzu ng, feh-k’eng pông-dzu ng, ngô pih-ding we teng ng ky’i tang-sön-kyi k’en.”

嘉師母也眼淚出，是介話，「嗒！爾儂小人倒好。但明別人肯幫助爾，弗肯幫助爾，我必定會等爾去打算記看。」

Ziu tao tsao-keng-li ky'i-de, do-leh ih-ngæn mun-deo, ih-ngæn nyüoh peh gyi ky'üoh.

就到竈跟裏去了，馱勒一眼饅頭，一眼肉撥其喫。

Keh siao-nying z-ka wô, “To-zia s-meo: t'eo-p'ô s-meo k'eng, shih-wô, peh ngô do-tao oh-li ky'i. Tsih-leh ^[1]s-meo feh-tsiao yiu ling-sô-kô iao nying ka za-bæn m-teh?

箇小人是介話，「多謝師母。偷怕師母肯說話，撥我馱到屋裏去。只勒師母弗照^[1]有鄰舍家要人解柴爿嘸得？」

[1] 此處 1852 版爲 feh-tsiao s-meo

Kô s-meo z-ka wô, “Fông-sing: ngô tsao-keng 'eo-deo, yiu-ho za-bæn læ-kæn, ng hao ky'i ka; ngô we coh kong-din peh ng.” Keh siao-nying wô, “To-dzing to-dzing s-meo.” Ziu kw'a-kw'a peng-tao tsao-keng 'eo-deo ky'i ka za-bæn ky'i-de.

嘉師母是介話，「放心。我竈跟後頭，有夥柴爿來間，爾好去介；我會給工鈿撥爾。」箇小人話，「多承多承師母。」就快快奔到竈跟後頭去解柴爿去了。

Kô s-meo 'eo gyi læ-tih ka, ziu c'ün-leh nga-t'ao, ta-leh mao-ts, tao ling-sô-kô oh-li ky'i-de, wô-hyang gyi-lah dao. "Keh-go siao-nying, tsæ hao m-neh-de; ^[1]nyin-kyi se ky'ing, we ka hyiao-jing, we ka pô-kyih, jih-dzæ næn-teh, næn-teh: ah-lah ^[2]ing-kæ pông-ts'eng gyi kyi." Ling-sô-kô long-tsong z-ka wô, "Ng-go shih-wô z-go; z-jün kæ pông-ts'eng gyi." Kô s-meo-go ling-sô-kô ziu teo-long liang-sæn kw'e fæn-ping song-peh Ah-fah: yiu ih-go nying do-leh mun-deo, yiu ih-go do-leh ih-bing ngeo-na, wa-yiu ih-go do-leh jih-to hao-hao bing-ko: ih-tsah do-do læn peh ^[3]gyi-lah tsi-mun-de; eo Ah-fah ta-tao oh-li ky'i, kao-fu tia-nyiang.

嘉師母候其來的介，就穿勒外套，帶勒帽子，到鄰舍家屋裏去了，話向其拉道。「箇個小人，再好嘸得了；^[1]年紀雖輕，會介孝順，會介巴結^[1]，實在難得，難得。阿拉應該^[2]幫襯其記。」鄰舍家攏總是介話，「爾個說話是個；自然該幫襯其。」嘉師母個鄰舍家就兜攏兩三塊番餅送撥阿發。有一個人馱勒饅頭，有一個馱勒一瓶牛奶，還有一個馱勒十多好好蘋果。一隻大大籃撥其拉滿了；謳阿發帶到屋裏去，交付爹孃。

[1] 此處 1852 版爲 nyin-kyi se-tsih ka-ky'ing, wa we ka hyiao-jing, wa we ka pô-kyih

[2] 此處 1852 版爲 z-jün kæ

[3] 此處 1852 版錯印爲 gyi-leh

Ah-fah feh-jün feh-k'eng do; gyi wô, “Ngô bing feh-z t'ao-væn: neng-s peh ngô sang-weh tso-tso, dzæn-tin dong-din, zi ky'i ma tong-si peh do-nying ^[1]ky'üoh.”

阿發怫然弗肯馱；其話，「我並弗是討飯。能使撥我生活做做，賺點銅鈔，自去買東西撥大人喫。」

[1] 此處原文錯印爲 ky'oüh

Kô s-meo teng gyi wô, “Keh-go shih-wô, keh-zông vong kông-de; ng-go meo-lao sang-bing-kæn; teng ng dzæn-tsing-læ, læ-feh-gyi-de. Ng do-leh-ky'i, z-de; ngô ming-tsiao wa iao zi tao ng-go oh-li, ky'i mông-mông ng-go meo-lao.

嘉師母等其話，「箇個說話，箇晌畱講了；爾個母老生病間；等爾賺進來，來弗及了。爾馱勒起，是了；我明朝還要自到爾個屋裏，去望望爾個母老。」

Ah-fah ky'ih-leh keh-tsah læn kyü oh-li ky'i-de; ih tseo-tsing meng-k'eo den, pô Kô s-meo shih-wô long-tsong wô-hyang tia-nyiang dao; yi pô song-læ-go tong-si, yang tang-ying do-c'ih-læ peh ah-nyiang k'en,

阿發挈勒箇隻籃歸屋裏去了；一走進門口頭，把嘉師母說話攏總話向爹孃道；又把送來個東西，樣打樣馱出來撥阿孃看，

Ah-fah-go ah-tia z-ka wô, “Ah-fah! ngô k’o-sih z hah-ts, feh neng-keo k’en-kyin keh-sing hao-hao eng-nying: ng-noh ih-sang ih-si ih-ngæn m-nao mông-kyi.” Ziu teng Ah-fah-go ah-nyiang z-ka wô, “Ah-lah jih-dzæ ing-kæ zia-zia T’in-Vu-go do-do eng-we; ing-we gyi s-peh ah-lah ka hyiao-jing ih-go ng-ts: feh-jün, keh-sing hyü-to hao tong-si, kyih-mih-ts ‘ah-li læ ni?” Ah-fah-go ah-tia ziu ts’æn-nyiaen-kyi, zia-zia T’in-Vu, we-leh keh-sing song-læ-go tong-si; yi we-leh T’in-Vu s-peh gyi ka hao ih-go ng-ts.

阿發個阿爹是介話，「阿發！我可惜是瞎子，弗能夠看見箇星好好恩人。爾儂一生一世一眼嚙得好忘記。」就等阿發個阿孃是介話，「阿拉實在應該謝謝天父個大大恩惠；因爲其賜撥阿拉介孝順一個兒子。弗然箇星許多好東西，今末子何裏來呢？」阿發個阿爹就懺唸記，謝謝天父，爲了箇星送來個東西；又爲了天父賜撥其介好一個兒子。

Keh-go z-ken næn-kæn yi-kying s-jih-to nyin de. Ah-fah yin-dzæ [1]Hwô-gyi koh yi-kying tso en-ts’ah-s ko-de: nying-kô tu ngao gyi nying cong-sing ‘eo-dao, Gyi ah-tia-go veng-deo-teng ts’ao-ts-hwô yi-kying k’æ-leh nyiaen-to nyin-de, Næn-kæn gyi-go ah-nyiang lao-lao-

de, tsih-we do-leh æ-dziang læ kao-t'ing do-dông c'oh-kyi c'oh-kyi tseo-tseo, Gyi djông-djông z-ka wô, “Deo-tsao-ts nying-kô wô ah-lah gyüong-kw'u; dæn-z keh z-'eo, ah-lah oh-li se-tsih dong-din ky'üih, yia m-neh hao-sön gyüong-kw'u; ing-we ah-lah Ah-fah tso ng-ts ka hyiao-jing; ah-lah jih-dzæ pi yiu-lao nying-kô wa yiu-lao.”

箇個事幹難間已經四十多年了。阿發現在^[1]花旗國已經做按察使過了。人家都傲其人忠信厚道，其阿爹個墳頭頂草子花已經開了廿多年了，難間其個阿孃老老了，只會馱勒哀杖來高廳大堂戳記戳記走走，其常常是介話，「頭遭子人家話阿拉窮苦；但是箇時候，阿拉屋裏雖即銅鈿缺，也𠵼得好算窮苦；因為阿拉阿發做兒子介孝順；阿拉實在比有佬人家還有佬。」

[1] 此處 1852 版多 læ 一字

Yin-dzæ keh-t'ah di-fông nying feh eo gyi Ah-fah, long-tsong ts'ing-hwu gyi Lu lao-yia. Se-tsih tso-leh kwun, fu-kwe shông-djün, gyi dzing-gyiu dæ ah-nyiang feh-tsiao dza hyiao-jing; teng siao-læ z-'eo ih-seh-ih-ying. Yia djông-djông hyiang zi-go siao-nying ka wô, “Jü-ko iao teh-djôh weh-ling-go en-tæn, ^[1]si-'eo-go foh-ky'i, tsong z iao æ-kying T'in-Vu, hyiao-jing vu-meo, p'oh-p'oh-jih-jih, pô-pô-kyih-kyih tso z-ken.” Ng-noh væn-pah siao-nying doh keh-peng shü, m-nao mông-kyi.

現在箇埠地方人弗謳其阿發，攏總稱呼其路老爺。雖即做勒官，富貴雙全，其仍舊待阿孃弗照咋孝順；等小來時候一色一樣。也常常向自個小人介話，「如果要得着活靈個安耽，^[1]死後個福氣，總是要愛敬天父，孝順父母，樸樸實實，巴巴結結做事幹。」爾儂凡百小人讀箇本書，嘸得好忘記。

[1] 此處 1852 版多 teng 一字

AH-TIA T'I NG-TS SÖN-TSIANG. 阿爹替 兒子算賬

Yiu ih-nyih ih-go siao-nying, ming-z kyiao-leh Hen-li, tseo-tsing gyi ah-tia-go tsiang-vông-li: k'eo-k'eo gyi ah-tia læ-tih siu-long tsiang-bu; ze-siu pô tsiang-bu fông-læ Hen-li-go deo-li, teng gyi hyi-hyi.

有一日一個小人，名字叫勒漢利，走進其阿爹個賬房裏。扣扣其阿爹來的收攏賬簿；隨手把賬簿放來漢利個頭裏，等其嬉嬉。

Keh-go tsiang-bu djong-djong-go, Hen-li kying-feh-ky'i: gyi ziu gyiu ah-tia do-ko keh-go tsiang-bu. Ah-tia do-ko tsiang-bu, k'ông-hao-ts. Keh-tsao Hen-li teng ah-tia dô-kô kông ih-fæn.

箇個賬簿重重個，漢利經弗起。其就求阿爹馱過箇個賬簿。阿爹馱過賬簿，囡好仔。箇遭漢利等阿爹大家講一番。

Hen-li ziu meng ah-tia z-ka wô, “Tia-tia yüong ka do-do bu-ts zông-tsiang, ng feh-tsiao ky'in nying-kô to-siao dong-din; yia feh-tsiao nying-kô ky'in ng to-siao dong-din. Ngô ts'eng-ts'eng keh-go bu-ts yiu m-ts'in-da-væn tsiang hao zông.”

漢利就問阿爹是介話，「爹爹用介大大簿子上賬，爾弗照欠人家多少銅鈔；也弗照人家欠爾多少銅鈔。我忖忖箇個簿子有嘸千大萬賬好上。」

Ah-tia z-ka wô, “Keh-z ng ts'eng-dzæn: feh-z tsiang-bu do, ziu ky'in nying-kô to; tsiang-bu siao, ziu ky'in nying-kô ky'üih: kôh-nying yiu kôh-nying-go sing-siang: yiu-teh-go nying ky'in nying-kô leng-ts'in leng-væn dong-din, gyi tsiang ih-pih tu feh-zông; keh-cü-ka yia yiu: yiu-teh-go ih-ngæn feh ky'in nying-kô, gyi tsiang-bu yü-sin be-hao-kæn; ka yia yiu.

阿爹是介話，「箇是爾忖賺。弗是賬簿大，就欠人家多；賬簿小，就欠人家缺。各人有各人個心想。有得個人欠人家論千論萬銅鈔，其賬一筆都弗上；箇株介也有。有得個一眼弗欠人家，其賬簿預先備好間；介也有。

Hen-li z-ka wô, “Jü-wô? Dza-we z-ka? Ka z ǃa-go. Ziah-z ngô, shih-wô ni, ih-ngæn m-neh ky'in nying-kô, nying-kô yia ih-ngæn m-neh ky'in ngô; iao soh-go tsiang-bu ni?”

漢利是介話，「誰話？咋會是介？介是壞個。若是我說話呢，一眼嘸得欠人家，人家也一眼嘸得欠我；要啥個賬簿呢？」

Ah-tia z-ka wô, “Ng ky'in nying-kô, feh ky'in nying-kô, keh-z m-su-go. Ngô wô, yiu-teh-go nying ky'in nying-kô leng-ts'in leng-væn dong-din, gyi tsiang ih-pih tu feh-zông; ng ziu-z ka-go nying.

阿爹是介話，「爾欠人家，弗欠人家，箇是嘸數個。我話，有得個人欠人家論千論萬銅鈔，其賬一筆都弗上；爾就是介個人。

Hen-li z-ka wô, “Ngô! ng ts'eng-ts'eng ngô yiu ky'in nying-kô dong-din m? Yiu ih-tsao, ngô ky'in ah-me deo-nyi-pah dong-din; yi-kying peh gyi wæn-de: næn-kæn ngô pun-pin tu m-neh ky'in nying-kô.”

漢利是介話，「我！爾忖忖我有欠人家銅鈔嘸？有一遭，我欠阿妹頭二百銅鈔；已經撥其還了。難間我半邊都嘸得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô, “Shü-kæn-zông, we-leh feh zông-tsiang, yiu hyü-to k'eo-nyih. Hen-li! ngô yiu-tin nyi-sing, zông-k'ong-p'ô ng yia yiu keh-cü-ka mao-bing. T'eo-p'ô ng yia yiu ky'in nying-kô meh-deo-meh-nao tsa; ziah-z peh ngô dzô-c'ih-læ, ng dza wô ni?”

阿爹是介話，「世間上，爲了弗上賬，有許多口業。漢利！我有點疑心，尚恐怕爾也有箇株介毛病。偷怕爾也有欠人家沒頭沒腦債；若是撥我查出來，爾咋話呢？」

Hen-li z-ka wô, “Ngô k'en tia-tia læ-tih kông c'ü-siao shih-wô, M nying we dzô ngô c'ih-læ yiu, dong-din ky'in nying-kô; ing-we ngô ih-ngæn tu m-neh ky'in nying-kô.”

漢利是介話，「我看爹爹來的講取笑說話，無人會查我出來有銅鈿欠人家；因爲我一眼都無得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô, “Ka-ni, ng-go tsiang ngô tao teng ng dzô-dzô siang.”

阿爹是介話，「介呢，爾個賬我到等爾查查相。」

Hen-li z-ka wô, “Ze-bin ng tia-tia dza ky'i dzô, tsong-tsong dzô ngô feh-c'ih yiu tsa.

漢利是介話，「隨便爾爹爹咋去查，總總查我弗出有債。」

Ah-tia z-ka wô, “Ka z-de: ng zo-tæn-lôh, k'en ngô ah-tia sön-tsiang-go siu-dön. Ts'ih-nyin væn-din, i-zông din, oh-shü-din, shoh-siu-din; wa-yiu ling-ling-se-se; gong-long sön-læ, ky'iah-leh kyi-pah-kw'e fæn-ping: næn-kæn keh-sing-ka tu vong sön-de. Ng wa-yiu ih-go ting-do tsa-cü, ziu-z T'in-zông Ah-tia. Ng ky'in shü-kæn-zông ah-tia-

go tsa, se-tsih to, wa pi-feh-læ ky'in T'in-zông Ah-tia-go tsa ka to.
Næn-kæn tæen-tsih ng ky'in T'in-zông Ah-tia-go tsa, ngô sön peh ng
t'ing; t'eo-p'ô ngô sön-dzæn, ng hao wô.

阿爹是介話，「介是了。爾坐帶落，看我阿爹算賬個手段。七年飯鈿，衣裳鈿，屋貫鈿，束脩鈿；還有零零碎碎；共攞算來，卻勒幾百塊番餅。難問箇星介都留算了。爾還有一個頂大債主，就是天上阿爹。爾欠世間上阿爹個債，雖即多，還比弗來欠天上阿爹個債介多。難問單只爾欠天上阿爹個債，我算撥爾聽；偷怕我算賺，爾好話。

Hen-li zi ts'eng-ts'eng z-ka wô, “Ka sön-ky'i-læ, ngô tsing-tsing væn-kwæn.”

漢利自忖忖是介話，「介算起來，我真真犯關。」

Ah-tia ziu teng gyi wô, “T'in-zông Ah-tia peh ng ih-sang ih-si ngæn-tsing we k'en, ng-to we t'ing, siu we dong, zih-deo we kông, bih-deo-kwun we hyüong, ka k'en-ky'i-læ, ng ky'in Gyi to-siao tsa ni? Ng lao-jih kông, t'eo-p'ô coh ih-ts'in-liang nying-ts peh ng, s-teh ng ngæn-tsing ve k'en, ng-to ve t'ing, siu ve moh, zih-deo ve zông, bih-deo-kwun ve hyüong, ng k'eng feh k'eng?”

阿爹就等其話，「天上阿爹撥爾一生一世眼睛會看，耳朵會聽，手會動，舌頭會講，鼻頭管會嗅，介看起來，爾欠其多少債

呢？爾老實講，偷怕給一千兩銀子撥爾，使得爾眼睛矔看，耳朵矔聽，手矔摸，舌頭矔嚐，鼻頭管矔嗅，爾肯弗肯？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! keh-z feh k'eng-go; ziu-z ih-væn-liang! yia tu fæ-gyi.

漢利是介話，「爹爹！箇是弗肯個；就是一萬兩！也都勦其。

Ah-tia z-ka wô, “Ka k'en-ky'i-læ ngô sôn ng ih-væn-liang nying-ts z feh ǝ-ky'üoh ng. Ng ky'in T'in-zông Ah-tia wa-yiu ih-yiang, ziu-z sing-li-go du-dzæ; ziang sing-li we p'i-bing, we ts'eng-ts'eng, we tang-sôn, we kyi-teh, we hwun-hyi, we pe-shông, we ô-wông, teng pah-yiang sing-li-go neng-ken: keh-sing-ka tsæ kô ih-væn-liang ts'eo yia-z feh ǝ-ky'üoh ng.”

阿爹是介話，「介看起來我算爾一萬兩銀子是弗委曲爾。爾欠天上阿爹還有一樣，就是心裏個肚才；像心裏會批評，會忖忖，會打算，會記得，會歡喜，會悲傷，會慳惶，等百樣心裏個能幹。箇星介再加一萬兩湊也是弗委曲爾。」

Hen-li z-ka wô, “Ka p'a-ky'i-læ, ziu-z shü-kæn-zông ting-to yiu-lao dzin-gyü-li k'ông-tih-go nying-ts do læ peh ngô wæn keh-go tsa, wa feh-keo.”

漢利是介話，「介派起來，就是世間上頂多有佬錢櫃裏囤的個銀子馱來撥我還箇個債，還弗夠。」

Ah-tia z-ka wô, “Hen-li! mæn-tin mæn-tin: ngô wa tsih sön ky’i-deo-de: wa-yiu hyü-to wa m-teh sön-djôh. Ng we kông shih-wô-go neng-ken tsæ-ve feh dzih-din. Ngô ts’eng-ts’eng we-leh ih-ngæn dong-din, ng tön-tön feh-k’eng tso ô-ts.”

阿爹是介話，「漢利！慢點慢點。我還只算起頭了。還有許多還嘅得算着。爾會講說話個能幹再癯弗值鈿。我忖忖爲了一眼銅鈿，爾斷斷弗肯做啞子。」

Hen-li z-ka wô, “Tso ô-ts! ziu-z ‘en-t’in-‘ô dong-din tu jü-long-læ peh ngô, yia fæ-gyi.”

漢利是介話，「做啞子！就是咸天下銅鈿都聚攏來撥我，也勳其。」

Ah-tia z-ka wô, Ka-ni, ziah iao sön ng-go tsa; keh ‘en-t’in-‘ô dong-din-go su-moh yia ky’iah-leh kô-zông-ky’i. Wa-yiu ng-noh kyî-sing m-bing m-t’ong, keh kæ sön to-siao dong-din?”

阿爹是介話，「介呢，若要算爾個債；箇咸天下銅鈿個數目也卻勒加上去。還有爾儂肌身嘅病嘅痛，箇該算多少銅鈿？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! keh shih-wô ngô dzong-læ m-neh t’ing-meng-ko. Kyî-sing m-bing m-t’ong! z pi væn-ying tong-si keng-kô dzih-din.”

漢利是介話，「爹爹！箇說話我從來嘸得聽聞過。肌身嘸病嘸痛！是比萬樣東西更加值鈿。」

Ah-tia z-ka wô, “Ka-ni, keh-go tsiang-bu ky’iah-leh zông hyü-to. Keh-tsao kông-tao ng yiu ts’ing-kyün, yiu” beng-yiu, yiu tsi-me, yiu hyüong-di, yiu ah-nyiang, teng ngô ah-tia, keh-sing hao-c’ü, ze ng zi sön to-siao ngô hao kô-zông-ky’i?”

阿爹是介話，「介呢，箇個賬簿卻勒上許多。箇遭講到爾有親眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿孃，等我阿爹，箇星好處，隨爾自算多少我好加上去？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! keh-go kô-din z m su-moh-go, ze ng dza ky’i sön, tsong ve sön-leh t’eo-to.”

漢利是介話，「爹爹！箇個價鈿是嘸數目個，隨爾咋去算，總膾算勒透多。」

Ah-tia z-ka wô, “We-leh Sing-shü-go dao-li, peh ah-lah hao hyiao-teh T’in-Vu-go do eng-we, zi-go do ze-ky’in, Yiæ-su kyiü-ze-go do kong-lao, teng t’in-dông-go do foh-ky’i, yi feh-tsiao hao sön ng to-siao?”

阿爹是介話，「爲了《聖書》個道理，撥阿拉好曉得天父個大恩惠，自個大罪愆，耶穌救罪個大功勞，等天堂個大福氣，又弗照好算爾多少？」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! ka-sing tsa sön peh ngô!”

漢利是介話，「爹爹！介星債算撥我！」

Ah-tia z-ka wô, “Læ shü-kæn.: zông m-yiu ih-go ts’ong-ming-go hao-nying feh long-do dzih-din Tsing Jing-go li-pa-nyih. T’eo-p’ô ngô sön ng væn-pah li-pa-nyih li-hyang, keh-sing t’ing-meng dao-li, ky’i tao-kao, sing-li en-wëng-go hao-c’ü, keh-go su-moh yia feh-siao.”

阿爹是介話，「來世間上嚟有一個聰明個好人弗弄大值鈿真神個禮拜日。偷怕我算爾凡百禮拜日裏向，箇星聽聞道理，去禱告，心裏安穩個好處，箇個數目也弗少。」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! ng ih-yiang tu m-neh ts’o-lôh; gyin tang-gyin tu zông-leh ngô-go ming-’ô.”

漢利是介話，「爹爹！爾一樣都嚟得錯落；件打件都上勒我個名下。」

Ah-tia z-ka wô, “Ngô tsiao-dzih sön, tsong z iao ka zông-fah. Næn-kæn bih-yiang tu vong-kông, tæ-n-kông T’in-Vu-go do eng-we, ts’a Gyi doh-yiang Ng-ts Yiæ-su tao shü-kæn-zông læ, sô-diao ng-noh-go djong-ze, kyi ng c’ih di-nyüoh, peh ng zông t’in-dông. Hen-li! ziu-z ng yiu ih-ts’in shü-kæn-zông-go dong-din, nying-ts, ky’i wæn keh eng-we-go tsa, yia wæn-feh-wun.”

阿爹是介話，「我照直算，總是要介上法。難間別樣都留講，單講天父個大恩惠，差其獨養兒子耶穌到世間上來，赦掉爾儂個重罪，救爾出地獄，撥爾上天堂。漢利！就是爾有一千世間上個銅鈔，銀子，去還箇恩惠個債，也還弗完。」

Hen-li z-ka wô, “Tia-tia! z-go, ng ka-go tsa sön-peh ngô, hao-vong tsæ zông-ts’eo: ngô zin-deo ts’eng-ts’eng ih-ngæn m-neh ky’in nying-kô; keh-tsao ts’eng-læ tsing-tsing yang-yang tu ky’in-tao-de.”

漢利是介話，「爹爹！是個，爾介個債算撥我，好留再上湊。我前頭忖忖一眼嚙得欠人家；箇遭忖來真真樣樣都欠到了。」

Ah-tia z-ka wô, “Ngô ziu-z yin-dzæ feh tsæ zông-ts’eo, ng-go tsa yi-kying do-do: ng k’o-pi ziang Sing-shü-li sô wô-tih-go keh-go yüong-nying, ky’in gyi cü-nying-kô s-væn-liang nying-ts; gyi ih-ngæn m-kao hao wæn. Næn-kæn peh ngô p’a-p’a k’en, tsiang-bu zông-tih-go tao-ti yiu to-siao? Ng yiu weh-tong-go sing-ming, yiu we k’en-go ngæn-tsing, yiu we t’ing-go ng-to, yiu we moh-go siu, yiu we zông mi-dao-go zih-deo, yiu we hyüong ky’i-mi-go ^[1]bih-deo-kwun; wa-yiu ng yiu ih-go we p’i-bing, we s-ts’eng, we tang-sön, we kyi-teh, we hwun-hyi, we pe-shông, we ô-wông-go ling-sing; wa-yiu, ng yiu ih-go we kông shih-wô-go cü-pô, teng ih-go m-bing m-t’ong-go kyi-sing; wa-yiu, ng yiu ts’ing-kyün, yiu beng-yiu, yiu tsi-me, yiu hyüong-di, yiu ah-nyiang,

teng ngô ah-tia; wa-yiu, ng yiu Sing-shü-go kao-hyüing, li-pa-nyih-go hao-c'ü, Yiæ-su kyiü ze-go do kong-lao. Hen-li! keh-sing eng-we-go tsa, ziu-z ih-ts'in shü-kæn-zông-go dong-din, nying-ts, do-læ wæn, jih-dzæ feh-keo: næn-kæn ng lin ih-ts'in dong-din tu m-teh-go."

阿爹是介話，「我就是現在弗再上湊，爾個債已經大大。爾可比像《聖書》裏所話的個箇個傭人，欠其主人家四萬兩銀子；其一眼嚟告好還。難間撥我派派看，賬簿上的個到底有多少？爾有活東個性命，有會看個眼睛，有會聽個耳朵，有會摸個手，有會嚐味道個舌頭，有會嗅氣味個鼻頭管^[1]；還有爾有一個會批評，會思忖，會打算，會記得，會歡喜，會悲傷，會慳惶個靈性；還有，爾有一個會講說話個嘴巴，等一個嚟病嚟痛個肌身；還有，爾有親眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿孃，等我阿爹；還有，爾有《聖書》個教訓，禮拜日個好處，耶穌救罪個大功勞。漢利！箇星恩惠個債，就是一千世間上個銅鈔，銀子，馱來還，實在弗夠。難間爾連一千銅鈔都嚟得個。」

[1] 此處原書錯印爲 dih-deo-kwun

Hen-li z-ka wô, "Tia-tia! ng zin-deo wô yiu-teh-go nying ky'in nying-kô hyü-to dong-din, ih-pih tu feh-zông tsiang; næn-kæn ngô hyiao-teh ng-go shih-wô z jih-we-go: 'ô-tsao ng tsæ-ve t'ing-meng ngô wô, veng-veng feh-ky'in nying-kô keh-cü-ka shih-wô."

漢利是介話，「爹爹！爾前頭話有得個人欠人家許多銅鈔，一筆都弗上賬；難問我曉得爾個說話是實惠個。下遭爾再膽聽聞我話，份份弗欠人家箇株介說話。」

Ah-tia z-ka wô, “Hen-li! ngô nyün-z siang-vông ng ve tsæ kông keh-cü-ka shih-wô; ing-we ah-lah keh-sing nying tu yiu wæn ^[1]feh wun-go tsa; ah-lah bih-jiang m-kao, tsih-hao zia-zia T'in-Vu do dz-pe, dziang-t'ong jing-næ æ-lin ah-lah; ts'a Yiæ-su tao shü-kæn-zông læ, teng ah-lah wæn keh-sing long-tsong tsa.”

阿爹是介話，「漢利！我原是想望爾膽再講箇株介說話；因為阿拉箇星人都有還弗^[1]完個債；阿拉別樣無告，只好謝謝天父大慈悲，長通忍耐哀憐阿拉；差耶穌到世間上來，等阿拉還箇星攏總債。」

[1] 此處原書錯印為 fhe

IH-PE TSIU. 一杯酒

Deo-tsao-ts hyiang-ô yiu ih-veng nying-kô, k'æ ih-bæn væn-tin, shü-vi yiu-tin dong-din; dæ ih-go lao-nyüing, sang ih-go ng-ts, ming-z kyiao-leh Ah-mong.

頭遭子鄉下有一份人家，開一爿飯店，勢微有點銅鈿；抬一個老嫗，生一個兒子，名字叫勒阿蒙。

Keh Ah-mong dzong-siao ts'ong-ming ling-li; tso-nying yia 'o-ky'i, teng siao-nying-de ih-ngæn feh-we zao-nyih; wa-yiu hyiao-jing tia-nyiang, kying-djong tsiang-pe. ^[1]Zông-'ôh doh-shü, ts-tsih se-jün m-neh hao sön di-ih, ky'iah-z pi da-kæ we doh-tin: ^[2]nying-kô tu wô gyi tsiang-læ tsong-we fah-dah.

箇阿蒙從小聰明伶俐；做人也和氣，等小人隊一眼弗會造孽；還有孝順爹孃，敬重長輩。上學^[1]讀書，資質雖然嘸得好算第一，卻是比大概會讀點。人家^[2]都話其將來總會發達。

[1] 此處原文錯印爲 Zông-'oh

[2] 此處 1852 版錯印爲 nying-ko

Tao-leh jih-ng-loh shü z-'eo, gyi-go ah-tia ta-leh Ah-mong tao Fi-lah-t'ih-fi mô-deo ky'i 'ôh sang-i. Tseo-tsing ih-bæn 'ông-k'eo; keh-go 'ông, z sing Mô k'æ-go; ziu pa sing Mô-go tso sin-sang. Dzung-ts' yi-'eo, keh Ah-mong ziu tso Mô-kô 'ông-li-go 'ôh-sang-ts.

到了十五六歲時候，其個阿爹帶勒阿蒙到非拉鐵非碼頭去學生意。走進一爿行口；箇個行，是姓馬開個；就拜姓馬個做先生。從此以後，箇阿蒙就做馬家行裏個學生子。

Gyi-go ah-tia ih-lin læ 'ông-li deng-leh hao-kyi-nyih. K'en-kyin Ah-mong læ gyü-deo-teng tso sang-i, tao yia we-tso; ^[1]zi sing-li ts'eng-ts'eng z-ka wô, "Gyi ziah-z sang-i 'ôh-dzing, ziu hao fah-tin peng din, peh gyi tao zi oh-li-pin ky'i k'æ-tin."

其個阿爹一連來行裏庖了好幾日。看見阿蒙來櫃頭頂做生意，到夜會做；自心裏忖忖是介話^[1]，「其若是生意學成，就好發點本鈔，撥其到自屋裏邊去開店。」

[1] 本句 1852 版爲 ziu du-bi-li zi-ts'eng z-ka wô（就肚皮裏自忖是介話）

Ko-leh kyi-nyih, keh Ah-mong-go ah-tia pa-bih sin-sang; teng Ah-mong ka wô, "Ah-mong! Ah-mong! ng ah-tia iao kyü oh-li ky'i-de: ng læ dông-deo 'ông-li, ts'in-ding m-nao teng ǎa-nying ts'eo de; djông-djông iao kyi-teh Sing-shü-li ih-kyü wô, ^[1]ziu-z, Væn-pah teng ôh-go z-ken siang-gying-go, tu kæ tso-gyi."

過了幾日，箇阿蒙個阿爹拜別先生；等阿蒙介話，「阿蒙！阿蒙！爾阿爹要歸屋裏去了。爾來蕩頭行裏，千定無得好等壞人湊隊；常常要記得聖書裏一句話，^[1]就是，凡百等惡個事幹相近個，都該做忌。」

[1] 此處 1852 版多「凡類惡者宜戒之。」七個漢字

Ah-tia ky'i ts'eo, Ah-mong læ 'ông-li, tsao-tsao bô-ky'i, dzi-dzi kw'eng, gying-gying lih-lih tso z-ken; ping-ts'ia yiu cong-sing dæ tong-

kô: keh-lah Mô sin-sang pô 'ông-li z-ken, long-tsong t'ôh gyi; eo gyi kah-nga siao-sing.

阿爹去之後，阿蒙來行裏，早早爬起，遲遲睏，勤勤力力做事幹；並且有忠信待東家。箇拉馬先生把行裏事幹，攏總託其；謳其格外小心。

Yiu ih-nyih, Ah-mong tao kah-pih 'ông-li ky'i wæn ih-peng shü. Keh-bæn 'ông-li yiu ih-go ǃa 'ôh sang ts, ming-z kyiao-leh Ah-ngwæn: ky'üoh-tsiu c'ô-bæn, vu-sô-peh-we. Keh Ah-ngwæn k'en-kyin Ah-mong tao gyi-go 'ông-li-læ, ziu pô tsiu-dong-li sia liang-pe tsiu c'ih-læ, ky'ün Ah-mong dô-kô ky'üoh ih-pe.

有一日，阿蒙到隔壁行裏去還一本書。箇行裏有一個壞學生子，名字叫勒阿頑。喫酒叉牌，無所不爲。箇阿頑看見阿蒙到其個行裏來，就把酒桶裏廝兩杯酒出來，勸阿蒙大家喫一杯。

Di-nyi nyih, keh ǃa 'ôh-sang-ts ziu tao Mô-kô 'ông-li læ mông-mông Ah-mong. K'eo-k'eo Mô sin-sang ^[1]m-neh læ-kæn, tsih-yiu Ah-mong doh-zi zo-kæn.

第二日，箇壞學生子就到馬家行裏來望望阿蒙。扣扣馬先生嚙得^[1]來問，只有阿蒙獨自坐間。

[1] 此處 1852 版爲 m̃-meh

Ah-mong k'en-kyin gyi læ, ziu bô ky'i-sing, ts'ing gyi ^[1]zo; kông-leh kyi-kyü k'ah-t'ao shih-wô. Hweh-jün ts'eng-ky'i, zô-nyi-ts ngô tao gyi-go 'ông-li ky'i, gyi yiu tsiu peh ngô ky'üoh; kyih-mih-ts, gyi tao ngô-go 'ông-li læ, ngô yia kæ wæn gyi-go li, dzæ-z. Ts-si ts'eng-læ, tsiu z tong-kô-go: tong-kô ^[2]m̃-neh læ-tong, ngô dza-hao zi tso cü-i? Dæn-z ^[2]m̃-neh tsiu peh gyi ky'üoh, ngô jih-dzæ ko-sing feh-ky'i. Tsih-teh pô ^[3]tsiu-dong-li yiah-z k'æ-ts, sia liang-pe tsiu.

阿蒙看見其來，就爬起身，請其坐^[1]；講勒幾句客套說話。忽然忖起，昨日子我到其個行裏去，其有酒撥我喫；今末子，其到我個行裏來，我也該還其個禮，纔是。仔細忖來，酒是東家個。東家嘸得^[2]來東，我咋好自做主意？但是嘸得^[2]酒撥我喫，我實在過心弗去。只得把酒桶裏鑰匙開仔，廝兩杯酒。

[1] 此處 1852 版錯印爲 zô

[2] 此處 1852 版爲 m-meh

[3] 此處 1852 版爲 tsiu-dong，少 li 一字

Zông k'ong-p'ô Mô sin-sang læ, hwông-kyih-hwông-mông, kying pô yiah-z mông-kyi kwæn-hao; tsih-kwu do-leh tsiu, eo Ah-ngwæn ky'üoh. Keh tsiu-dong-li tsiu, ih-ti ih-ti leo-c'ih læ, yia feh-læ kwu-djôh.

尚恐怕馬先生來，慌急慌忙，竟把鑰匙忘記關好；只顧馱勒酒，謳阿頑喫。箇酒桶裏酒，一滯一滯漏出來，也弗來顧着。

Ah-ngwæn ky'üoh-leh sæn-pe tsiu, z-ka wô, "Keh tsiu jih-dzæ z hao-go." Wô-leh ih-sing, ziu lih-k'eh we-cün zi-go 'ông-li ky'i-de.

阿頑喫勒三杯酒，是介話，「箇酒實在是好個。」話勒一聲，就立刻回轉自個行裏去了。

Mô sin-sang kyü-læ, k'en-kyin tsiu-dong-li tsiu yiu-tin leo-c'ih, meng Ah-mong wô, "Ng dzæ-fông yiu sia-tsiu m-teh?" Ah-mong ih-z wô-feh-c'ih: ko-leh ih-hyih, z-ka wô, "M-teh." Mô sin-sang zi ky'i pô tsiu-dong kwæn-kwæn-hao.

馬先生歸來，看見酒桶裏酒有點漏出，問阿蒙話，「爾纔方有厝酒嘸得？」阿蒙一時話弗出。過了一歇，是介話，「嘸得。」馬先生自去把酒桶關關好。

Feh siang-tao di-nyi nyih, keh Ah-ngwæn tseo-tsing 'ông-li læ, teng Mô sin-sang ka wô, "Ma ih-dong tsiu peh ah-lah, iao ziang zô-nyi-ts Ah-mong peh ngô ky'üoh ih-jiang-go."

弗想到第二日，箇阿頑走進行裏來，等馬先生介話，「賣一桶酒撥阿拉，要像昨日子阿蒙撥我喫一樣個。」

Ah-mong bông-pin lih-tong, ih-ngæn feh-hyang. Mô sin-sang deo nyin-cün k'en gyi ih-k'en; dæn-z Mô sin-sang se-tsih m-neh wô gyi, keh Ah-mong min-k'ong ky'iah 'ong-leh m-c'ü ky'i.

阿蒙旁邊立東，一眼弗響。馬先生頭扭轉看其一看；但是馬先生雖即嚙得話其，箇阿蒙面孔卻紅勒嚙處去。

Teng Mô sin-sang tseo-c'ih-ky'i z-'eo, kw'a-kw'a tseo-tao Ah-ngwæn 'ông-li, eo gyi tsæ teng Mô sin-sang ka wô, “Zô-nyi-ts-go tsiu, feh-z Ah-mong sia-peh ngô ky'üoh-go, z ngô zi sia-go.” Keh Ah-ngwæn siao-siao ka wô, “Ng ts'ing-ts'ing ngô, ngô ziu teng ng ka ky'i wô.” Ah-mong tsih-hao ing-dzing. Keh Ah-ngwæn ziu teng Mô sin-sang ka wô, “Keh-nyih ^[1]pao-'ông tsiu-dong-li tsiu leo-c'ih, Ah-mong feh-zing sia-ko, jih-dzæ z ngô-zi sia-go; feh-z gyi shih-hwông.”

等馬先生走出去時候，快快走到阿頑行裏，謳其再等馬先生介話，「昨日子個酒，弗是阿蒙廌撥我喫個，是我自廌個。」箇阿頑笑笑介話，「爾請請我，我就等爾介去話。」阿蒙只好應承。箇阿頑就等馬先生介話，「箇日寶行^[1]酒桶裏酒漏出，阿蒙弗曾廌過，實在是我自廌個；弗是其說謊。」

[1] 此處 1852 版爲 kwe-'ông

Mô sin-sang be liang-go 'ôh-sang-ts, mun-sæn en-s, hong-p'in, keh-lah dzing-gyiu siang-sing Ah-mong.

馬先生被兩個學生子，瞞三暗四，哄騙，箇拉仍舊相信阿蒙。

Ah-mong kyi-kying ing-dzing Ah-ngwæn ky'üoh tong-dao; m-
neh dong-din, yi feh-hao tao ah-tia u-sen ky'i ^[1]t'ao; tsæ-sæn ts'eng-
læ, tsih-teh pô 'ông-li dzin-gyü-li-go dong-din t'eo-bun ky'i leh liang-
pah. Ah-mong t'eo-leh dong-din, teng Ah-ngwæn dô-kô tsiu-kwun-
tin-li ky'üoh tong-dao. Tong-dao ky'üoh-hao, Ah-ngwæn eo Ah-mong
dô-kô ky'i c'ô-bæn. Ah-mong ih-ts'eng, keh tao yia hao; t'ông-jün ngô
ying-leh-tin, pô dong-din dzing-gyiu hao en-leh dzin-gyü-li; ka m
nying we teh-cü.

阿蒙既經應承阿頑喫東道；嚙得銅鈿，又弗好到阿爹烏碎去討
[1]；再三忖來，只得把行裏錢櫃裏個銅鈿偷伴去了兩百。阿蒙偷了
銅鈿，等阿頑大家酒館店裏喫東道。東道喫好，阿頑謳阿蒙大家去
叉牌。阿蒙一忖，箇倒也好；倘然我贏了點，把銅鈿仍舊好安勒錢
櫃裏；介無人會得知。

[1] 此處 1852 版爲 iao

Feh siang-tao c'ô-bæn c'ô-leh sæn-s cün, tsih-we shü, feh-we
ying; fi-dæn tong-dao dong-din wæn-feh-læ, lin tu-shü-go dong-din yi
ky'in-leh yiu-ho. M shih-fah, tsih-teh tao 'ông-li dzin-gyü-li tsæ ky'i
t'eo-tin, wæn-leh shü-din, tsæ tu, 'oh-tsia we ying, yia vi-k'o-cü, ka-ni
hao-ky'i wæn t'eo-læ-go dong-din, sæn-leh Mô sin-sang teh-cü.

弗想到叉牌叉勒三四轉，只會輸，弗會贏；非但東道銅鈔還弗來，連賭輸個銅鈔又欠勒有夥。嘿設法，只得到行裏錢櫃裏再去偷點，還了輸鈔，再賭，或者會贏，也未可知，介呢好去還偷來個銅鈔，省勒馬先生得知。

'Ah-li hyiao-teh yi shü-diao! Keh Ah-mong tsing-tsing m-fah; wô, yi wô-feh-c'ih; kw'eng yi kw'eng-feh-joh: ziu yia-tao pun-yia-ko ky'ing-ky'ing bô-ky'i-læ, ih feh-tsôh, nyi feh-hyih, sông-sing t'eo-leh nyi-pah kw'e yang-dzin, lin-yia tao tu-dziang-li ky'i tu. Ah-mong sing-li z-ka wô, "Ziah keh-tsao tu ying-de, long-tsong hao wæn: 'ô-tsao ngô ih-ding feh-ky'i tu-de." Feh siang-tao keh-vah yi shü-de; pô nyi-pah kw'e yang-dzin shü-leh lah-t'ah kying-kwông.

何裏曉得又輸掉！箇阿蒙真正無法；話，又話弗出；睏，又睏弗熟。就夜到半夜過輕輕爬起來，一弗作，二弗歇，爽性偷了二百塊洋錢，連夜到賭場裏去賭。阿蒙心裏是介話，「若箇遭賭贏了，攏總好還。下遭我一定弗去賭了。」弗想到箇伐又輸了；把二百塊洋錢輸勒邐邐鏡光。

Tao t'in-liang, Ah-mong dzæ-fông tseo-kyü 'ông-li: ko-leh ih-zông, Mô sin-sang yia tseo-tsing 'ông-li læ-de; teng Ah-mong wô, "Dzin-gyü-li yiu nyi-pah kw'e yang-dzin, ng hao do-tao dzin-tin-li

ky'i dzeng, hao c'ih-tin li-sih: ziah li-sih zông-lôh, kông feh ming-bah, ngô ze-siu tao dzin-tin-li zi ky'i kông."

到天亮，阿蒙纔方走歸行裏。過了一晌，馬先生也走進行裏來了；等阿蒙話，「錢櫃裏有二百塊洋錢，爾好馱到錢店裏去存，好出點利息。若利息上落，講弗明白，我隨手到錢店裏自去講。」

Ah-mong sing-li ih ts'eng, Keh-tsao dza long-fah! Ziah-z feh ky'i, k'ong-p'ô Mô sin-sang iao zi læ do yang-dzin; ziah-z ky'i, yi k'ong-p'ô Mô sin-sang tao dzin-tin ky'i kông li-sih zông-lôh, lu-c'ih mô-kyiah læ: dza tang-sön ni? Hweh-jün siang-tao Mô sin-sang yiu dong-din dzeng-læ bih-bæn dzin-tin: feh-jü mao-sia Mô sin-sang z-den, tao keh-bæn dzin-tin ky'i do nyi-pah kw'e yang-dzin; hao ti keh-go ky'üih.

阿蒙心裏一忖，箇遭咋弄法！若是弗去，恐怕馬先生要自來馱洋錢；若是去，又恐怕馬先生到錢店去講利息上落，露出馬腳來。咋打算呢？忽然想到馬先生有銅鈔存來別戶錢店。弗如冒寫馬先生字頭，到箇戶錢店去馱二百塊洋錢；好抵箇個缺。

[1]Feh-siang-tao keh-bæn dzin-tin kwun k'en-k'en z-den pih-tsih feh-te, pô Ah-mong [2]liu-djü; [3]ts'a nying eo Mô sin-sang ih-læ, ziu meng-ky'i dzing-yiu. Ah-mong tsih-teh ih-ih tsiao-jing. Mô sin-sang ziu pô Ah-mong song-peh kwun-fu bæn gyi. Kwun-fu ziu ky'ih gyi lôh lao-kæn.

弗想到^[1]箇月錢店倌看看字頭筆跡弗對，把阿蒙留住^[2]；差人謳馬先生一來^[3]，就問起情由。阿蒙只得一一招認。馬先生就把阿蒙送撥官府辦其。官府就挈其落牢監。

[1] 此處 1852 版爲 Feh-siang, 少 tao 一字

[2] 此處錯印爲 liu-jü

[2] 此處 1852 版爲 ts'a nying eo Mô sin-sang læ. Mô sin-sang ih-læ, (差人謳馬先生來。馬先生一來，)

Ah-mong læ lao-kæn kwæn-leh jih-to nyin. Gyi k'æ-deo tseo-tsing lao-kæn z-'eo, ngæn-li beh-c'ih z-ka wô, "Æ! Ngô tsong-z be keh ih-pe tsiu sô-'æ."

阿蒙來牢監關了十多年。其開頭走進牢監時候，眼淚湊出是介話，「唉！我總是被箇一杯酒所害。」

Yiu nying p'i-bing, z-ka wô, Væn-pah nying feh-z ih-z-li ziu ŵa tao gyih-deo: tsong-z dzong ih-ngæn ŵa ka ky'i-deo. Da-iah Ah-mong gyi di-ih-yiang ts'o, z tong-kô feh læ-tong, pô tong-kô tsiu ts'ing nying-k'ah: feh ts'eng tong-kô se-tsih ^[1]m-meh k'en-kyin, Tsing Jing tsæ-ve m-neh k'en-kyin-go.

有人批評，是介話，凡百人弗是一時裏就壞到極頭。總是從一眼壞介起頭。大約阿蒙其第一樣錯，是東家弗來東，把東家酒請人

客。弗忖東家雖即嘸沒^[1]看見，真神再膾嘸得看見個。

[1] 此處 1852 版爲 m-neh

Di-nyi yang ts'o-c'ü, z gyi shih-hwông. Tong-kô meng gyi z-'eo, ziah k'eng tsiao-jing, be tong-kô tsah-vah, lih-k'eh kæ-ko, wa læ-leh-gyi. Næn-kæn ih tseo-tsing ǃa-go u-sen, ziu feh neng-keo tseo-c'ih-læ; s-teh ih-go hao-hao siao-nying, cong-sing long-wæn.

第二樣錯處，是其說謊。東家問其時候，若肯招認，被東家責罰，立刻改過，還來勒及。難間一走進壞個烏碎，就弗能夠走出來；使得一個好好小人，忠信弄環。

K'o-sih! k'o-sih! Shü-kæn-zông mi-'ôh-go z-ken tsong-z yiu-go.
[1]Keh-lah Yiæ-su kao meng-du [2]tao-kao shih-wô, ziu-z “M-nao peh ngô ziu mi-'ôh” keh ih-kyü, ah-lah tông-kæ sing-li [3]kyi-teh-lao: vi-min ziang Ah-mong ka, ih-z-li long-dzæn, 'eo-deo ih-sang ih-si ao-feh-cün; lin tso gyi tia-nyiang cü-kwu yia dô-kô hwe-ky'i.

可惜！可惜！世間上迷惑個事幹總是有個。箇拉^[1]耶穌教門徒禱告^[2]說話，就是「嘸得好撥我受迷惑」箇一句，阿拉當該心裏記得牢^[3]。未免像阿蒙介，一時裏弄賺，後頭一生一世懊弗轉；連做其爹孃主顧也大家晦氣。

[1] 此處 1852 版爲 Keh-leh

[2] 此處 1852 版爲 tao-kao-go

[3] 此處 1852 版爲 kyi-leh-lao

SE-LAH TENG HÆN-NAH. 雖拉等喊哪

Yiu ih-tsao li-pa-nyih, ih-go nyiang-ts, ming-z kyiao-leh Se-lah, iao tao shü-vông-li ky'i, teng Hæn-nah oh-li ka tseo-ko. Hæn-nah k'en-kyin-gyi, eo gyi z-ka wô, "Ng iao tao 'ah-li ky'i?" Se-lah wô, "Ngô iao tao shü-vông-li ky'i:" gyi i-pin ky'i, i-pin ing. Hæn-nah wô, "Mæn-tin ky'i: ng dza-we ka læ-feh-gyi ni? Wa tsao-de." Se-lah lih-lôh wô, "Hæn-nah, ng i-zông c'ün-hao-de feh?" Hæn-nah z-ka wô, "Kw'a-de: ng tseo-tæn-zông-læ; ngô sing-sin i-zông peh ng k'en-k'en, ziu-z ah-lah yi-mô peh ngô-go.

有一遭禮拜日，一個娘子，名字叫勒雖拉，要到書房裏去，等喊哪屋裏介走過。喊哪看見其，謳其是介話，「爾要到何裏去？」雖拉話，「我要到書房裏去。」其依邊去，依邊應。喊哪話，「慢點去。爾咋會介來弗及呢？還早了。」雖拉立落話，「喊哪，爾衣裳穿好了弗？」喊哪是介話，「快了。爾走帶上來；我新鮮衣裳撥爾看看，就是阿拉姨嬭撥我個。

Se-lah-go ah-nyiang tsao feng-fu gyi m-nao yiu-lu, wa-yiu m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de; ing-we gyi z læn-do siao-nyiang, tsih-kwu na-
'o, dziang-t'ong la-'ôh, feh-k'eng doh-shü. Se-lah se-tsih hyiao-teh ah-
nyiang feh-hyü gyi tseo-tsing Hæn-nah oh-li, ing-we gyi sing-li iao
k'en keh-go i-zông, keh-lah kô-hyi-deo iao teng Hæn-nah s-s deo, Se-
lah sing-li ts'eng-ts'eng, tseo-tsing ih-zông, iao-bông yia m-kao; ping-
ts'ia hao 'eo-leh Hæn-nah dô-kô tao shü-vông li ky'i, Se-lah ziu peng-
zông leo-teng tao Hæn-nah u-sen ky'i. K'en-kyin keh ôh-hao-k'en-go
i-zông, se-tsih gyi cü-pô feh wô c'ih, sing-li z feh shông-kw'a. Tsæ
deng ih-zông, Se-lah pô gyi siu-li do-tih i-zông gwæn-leh Hæn-nah
min-zông li, z-ka wô, "Eh-yia! Keh-tsao dza kyih-sah? Ky'in tsao-de!
Yi-kying kyiut-tin cong k'ao-ko ih-k'eh de." Hæn-nah z-ka wô, "E, yiu
ka t'in-wô! Mæn-tin, teng ngô deo s-s hao: ping-ts'ia ah-lah z-ming-
cong z tseo-leh kw'a."

雖拉個阿孃早吩咐其嚙得好遊路，還有嚙得好等喊哪湊隊；因爲其是懶惰小娘，只顧撻和，長通賴學，弗肯讀書。雖拉雖即曉得阿孃弗許其走進喊哪屋裏，因爲其心裏要看箇個衣裳，箇拉假戲頭要等喊哪梳梳頭，雖拉心裏忖忖，走進一晌，要防也嚙告；並且好候勒喊哪大家到書房裏去，雖拉就奔上樓頂到喊哪烏碎去。看見箇惡好看個衣裳，雖即其嘴巴弗話出，心裏是弗爽快。再庖一晌，雖拉把其手裏馱的衣裳攢勒喊哪眠牀裏，是介話，「嗑呀！箇遭咋結

煞？欠早了！已經九點鐘敲過一刻了。」喊哪是介話，「哎，有介天話！慢點，等我頭梳梳好。並且阿拉自鳴鐘是走勒快。」

Se-lah sing-hyü-deh-tsin teng gyi, ing-we gyi hyiao-teh feh i-jing do-nying shih-wô z ǝa. 'Eo-deo gyi ts'ia-kwu teng Hæn-nah kông yang-yiang 'æn-wô, lin-tsih doh-shü z-ken tu mông-kyi-de. Teng-tao Hæn-nah ah-nyiang tseo-læ z-ka wô, "Ng keh-sing nyiang-ts-den, kyih-mih-ts shü wa-z ky'i doh, feh-ky'i doh?"

雖拉心虛突顫等其，因為其曉得弗依順大人說話是壞。後頭其且顧等喊哪講樣樣閒話，連即讀書事幹都忘記了。等到喊哪阿孃走來是介話，「爾箇星娘子頭，今末子書還是去讀，弗去讀？」

Se-lah z-ka wô, "Ô-üô! Keh-zông z dza z-tsin?" Hæn-nah i-pin siao, z-ka wô, "Keh-tsao z ih-ding læ-feh-gyi de. Ah-lah kyih-mih, shü sông-sing vong ky'i doh de; dô-kô tao din-deo ky'i hyi-hyi-de."

雖拉是介話，「哦嘅！箇晌是咋時節？」喊哪依邊笑，是介話，「箇遭是一定來弗及了。阿拉今末，書爽性留去讀了；大家到田頭去嬉嬉了。」

Se-lah z-ka wô, "Ngô næn-kæn z dza long-fah? Ah-nyiang teh-cü, tsing-tsing iao væn-kwæn." Hæn-nah wô, "Ng ah-nyiang dza-we teh-cü ni? Kw'a-sing-tin mao-ts ta-leh gyi, dô-kô hao ky'i ao hwô ky'i; tsæ

deng ih-zông keh-sing nying long-tsong iao tao li-pa-dông-li ky'i;
k'ong-p'ô p'ong-djôh ng-go ah-tia, ah-nyiang teng sin-sang.”

雖拉是介話，「我難間是咋弄法？阿孃得知，真真要犯關。」
喊哪話，「爾阿孃咋會得知呢？快星點帽子帶勒其，大家好去拗花
去；再庵一晌箇星人攏總要到禮拜堂裏去；恐怕碰着爾個阿爹、阿
孃等先生。」

Se-lah ông-sah z-ka wô, “Gyi-lah li pa-dông li m-neh k'en-kyin
ngô, feh-tsiao dza iao mao-ün ngô: keh z-ken ih-ding mun-feh-ko.”
Hæn-nah wô, “Gyi-lah tön-jün feh hyiao-teh-go: t'eo-p'ô ng ah-nyiang
meng ng shih-wô, ng tsih wô, siao nying z-ka to, ngô zo-leh ” 'eo deo,
keh-lah m-neh k'en-kyin ngô.” Se-lah z-ka wô, “Ka tao hao wô: tsih-
leh ***** Hæn-nah wô, “Vong tsih-leh, tsih-leh; tsæ z ih-k'eh hwô
hao m-neh de: ngô z iao ky'i; dæn-ming ng kyi feh ky'i. Gyi pin-tseo,
pin peng-lôh leo-'ô.”

雖拉快煞是介話，「其拉禮拜堂裏噯得看見我，弗照咋要媚怨
我。箇事幹一定瞞弗過。」喊哪話，「其拉斷然弗曉得個。偷怕爾
阿孃問爾說話，爾只話，小人是介多，我坐勒後頭，箇拉噯得看見
我。」雖拉是介話，「介倒好話。只勒……」喊哪話，「甯只勒，
只勒；再是一刻花好噯得了。我是要去；但明爾記弗去。其邊走，
邊奔落樓下。」

Se-lah lih-ts, ts'eng-ts'eng ah-nyiang shih-wô; wa-yiu ts'eng-ts'eng feh siu li-pa-nyih z go ǃa nyiang-ts, ôh-ziang feh-ken ky'i ing-we yi ts'eng-tao ôh-hao-k'en hwô, tsih-hao i-leh Hæn-nah shih-wô, keng-leh gyi dô-kô ao-hwô ky'i. K'en-kyin keh-sing hwô jih-dzæ nao-nyih, ih-z-li tseo-feh-k'æ. Teng-tao Se-lah kyü oh-li ky'i, k'eo-k'eo gyi tia-nyiang læ-kæn ky'üoh-væn.

雖拉立仔，忖忖阿孃說話；還有忖忖弗守禮拜日是個壞娘子，惡像弗敢去因為又忖到惡好看花，只好依勒喊哪說話，跟勒其大家拗花去。看見箇星花實在鬧熱，一時裏走弗開。等到雖拉歸屋裏去，扣扣其爹孃來間喫飯。

Ah-nyiang k'en-kyin z-ka wô, “Ng keh-tsao yia we læ-de: soh z-ken peh ng ka dzi?” Se-lah deo eo-ts feh-ing gyi. Gyi tia-nyiang ngæn-tsing ts'ing-ting-ting k'en gyi, hyiao-teh gyi pih-ding yiu soh-go yün-kwu; ziu wô, “Ngô siang-vông ng ve yiu-lu: ngô læ li-pa-dông li m-neh k'en-kyin ng; ng tsong-kyiu zo-læ 'ah-li?” Se-lah min-k'ong 'ong-ky'i-læ z-ka wô, “Ngô ***** ngô zo ***** Sin-sang eo ngô zo 'eo-pe, nying z-ka to.”

阿孃看見是介話，「爾箇遭也會來了。啥事幹撥爾介遲？」雖拉頭謳仔弗應其。其爹孃眼睛清盯盯看其，曉得其必定有啥個緣故；就話，「我想望爾膾遊路。我來禮拜堂裏無得看見爾；爾總究

坐來何裏？」雖拉面孔紅起來是介話，「我.....我坐.....先生謳我坐後背，人是介多。」

Ah-nyiang eo gyi væn ky'üoh-leh kw'a, k'ong-p'ô 'ô-pun-nyih shü-vông-li ky'i yi læ-feh gyi, Se-lah ^[1]hyüong-kwun-deo bih-bih-t'iao, væn ky'üoh-feh-lôh; ing-we gyi hyiao-teh zông-pun-nyih 'ang-we z tso-dzæn de: keh-lah gyi kw'a-kw'a tao shü-vông-li ky'i.

阿孃謳其飯喫勒快，恐怕下半日書房裏去又來弗及，雖拉胸腕頭^[1]蹦蹦跳，飯喫弗落；因為其曉得上半日行爲是做賺了。箇拉其快快到書房裏去。

[1] 此處原文錯印爲 hyüong-kwun-keo

Sin-sang ih-kyi k'en-kyin gyi, z-ka wô, "Se-lah, ng dza-we zông-pun-nyih feh-læ doh-shü ni?" Se-lah hong-p'in z-ka wô, "Ngô ah-nyiang m-neh peh ngô læ." Sin-sang wô, "Dza-we m-neh peh ng læ?" Gyi wô, "Ah-lah ah-nyiang kyih-mih t'in-nyiang næn-ko-kæn."

先生一記看見其，是介話，「雖拉，爾咋會上半日弗來讀書呢？」雖拉哄騙是介話，「我阿孃嘸得撥我來。」先生話，「咋會嘸得撥爾來？」其話，「阿拉阿孃今末天亮難過間。」

Se-lah yia-'ôh fông-c'ih, p'ong-kyin Hæn-nah, gyi wô, "Ah-lah kyih-mih kyi-kao tao yüong-leh hao-go: 'ô li-pa tsæ z-ka tso, ng k'eng feh?" Se-lah deo ngah-ngah, sing-li feh shông-kw'a, ziu li-k'æ Hæn-

nah, kw'a-kw'a tao oh-li ky'i. Gyi tseo-tsing oh-lô, k'en-kyin ah-nyiang iu-meng siang-mao, meng-meng gyi z-ka wô, "A-m, ng soh-go z-ken?" Ah-nyiang ing gyi wô, "Teng ng tia-tia læ, ng we teh-cü gyi."

雖拉夜學放出，碰見喊哪，其話，「阿拉今末計較倒用勒好個。下禮拜再是介做，爾肯弗？」雖拉頭扞扞，心裏弗爽快，就離開喊哪，快快到屋裏去。其走進屋落，看見阿孃憂悶相貌，問問其是介話，「阿姆，爾啥個事幹？」阿孃應其話，「等爾爹爹來，爾會得知其。」

Se-lah t'ing-meng ah-nyiang ka wô, hah-sah de: ing-we hyiang-djông gyi ah-nyiang m-neh ka siang-mao; gyi ah-tia li-pa-nyih yia ve tseo-c'ih-ky'i: gyi zông-k'ong-p'ô ah-tia læ-kæn tang-t'ing gyi tso-go z-ken.

雖拉聽聞阿孃介話，嚇煞了。因爲向常其阿孃嘸得介相貌；其阿爹禮拜日也嬲走出去。其尚恐怕阿爹來問打聽其做個事幹。

'Eo-deo gyi ah-tia læ-de. Se-lah sing bih-bih-t'iao. Teng-tao gyi ah-tia zo-lôh ky'üoh-dzô, m-kao wô-soh; Se-lah sing shü-vi kw'un ih-ngæn. Teng dzô ky'üoh-hao, Se-lah lih-ky'i-læ iao ky'i kw'eng ky'i: gyi ah-tia p'ô-p'ô siang-mao teng gyi z-ka wô, "Se-lah, ng zo-tæn-lôh: ng-go ăa-c'ü ngô yi-kying teh-cü: na-p'ô ng teng Hæn-nah yüong dza-hao kyi-kao iao p'in ah-lah p'in-feh-læ."

後頭其阿爹來了。雖拉心蹦蹦跳。等到其阿爹坐落喫茶，嘸告話啥；雖拉心勢微寬一眼。等茶喫好，雖拉立起來要去睏去。其阿爹怕怕相貌等其是介話，「雖拉，爾坐帶落。爾個壞處我已經得知。哪怕爾等喊哪用咋好計較要騙阿拉騙弗來。」

Se-lah ziu k'oh-c'ih-læ, z-ka wô, "Ô-üô! Tia-tia 'e! nyiao-nyiao ngô: ngô dzong m-neh sing ka næn-ko ko."

雖拉就哭出來，是介話，「哦嘅！爹爹哎！饒饒我。我從嘸得心介難過過。」

Ah-tia wô, "Ngô hyiao-teh ng-go sing tsæ-ve feh næn-ko: yiu-ze, pih-ding ziu-næn, ngô wô-hyang ng dao; kyih-mih ng tso-ko-go, feh-z siao-siao z-ken, ngô hao nyiao ng." Se-lah t'ing ah-tia kao-hyüing k'oh-sah de; 'eo-deo pô long-tsong tso-ko z-ken tu tsiao-c'ih-læ de. Gyi ah-tia wô, "Ng deo ih-ky'i, feh-kæ cü-i k'ô-feh-ding, tseo-tsing Hæn-nah oh-li ky'i: ng hyiao-teh ngô tsao feng-fu ng m-nao teng keh-go ǵa nyiang-ts ts'eo-de. Tsing Jing lih-fah ka wô, 'Iao i-jing do-nying' shih-wô, ng næn-kæn feh-i. Ziu-z Hæn-nah k'eng t'ing ng shih-wô, dô-kô tao shü-vông-li ky'i, ng yia-z yiu-ze; ing-we ng feh-t'ing feng-fu, kao ng-noh m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de. Ng kyi-kying hyiao-teh zi-go meng-veng, ng wa-we feh kwu-djôh; feh siu li-pa-nyih: wa-yiu kông hwông-wô, iao siang tsô-kæ zi-go ǵa-c'ü. Se-lah! ng næn dao feh

hyiao-teh Tsing Jing deng-nyih iao sing-p'un keh-sing z-ken ni? Djün-dao-shü, jih-ih tsông, jih-kyiu tsih, wa-yiu Pao-lo kyi Yi-feh-sô shü, di-ng tsông, di-loh tsih, z-ka wô, 'We-leh keh-sing z-ken, Tsing Jing-go ô-wông z kông-lôh peh feh i-jing cü-kwu-go sing-zông.' Wa-yiu Iah-'en, Meh-z-loh, nyiæn-ih tsông, di-pah tsih, yiu wô, 'Væn-pah kông hwông-wô cü-kwu pih-ding læ liu-wông yin-siao læ-kæn dziah-go wu li-hyang ziu kw'u-næn.'"

阿爹話，「我曉得爾個心再膾弗難過。有罪，必定受難，我話向爾道；今末爾做過個，弗是小小事幹，我好饒爾。」雖拉聽阿爹教訓哭煞了；後頭把攏總做過事幹都招出來了。其阿爹話，「爾頭一起，弗該主意忸弗定，走進喊哪屋裏去。爾曉得我早吩咐爾嚙得好等箇個壞娘子湊隊。真神律法介話，要『依順大人』說話，爾難間弗依。就是喊哪肯聽爾說話，大家到書房裏去，爾也是有罪；因爲爾弗聽吩咐，教爾儂嚙得好等喊哪湊隊。爾既經曉得自個門份，爾還會弗顧着；弗守禮拜日。還有講謊話，要想遮蓋自個壞處。雖拉！爾難道弗曉得真神庖日要審判箇星事幹呢？〈傳道書〉十一章，十九節，還有〈保羅寄以弗所書〉第五章，第六節，是介話，『爲了箇星事幹，真神個慳惶是降落撥弗依順主顧個身上。』還有〈約翰默示錄〉廿一章，第八節，有話，『凡百講謊話主顧必定來硫磺延燒來間着個湖裏向受苦難。』」

Se-lah 'eo-deo z tsing-tsing ^[1]wông-k'ong, nying-tsing ao-hwe,
Teng ah-tia kông-hao, ziu tseo-tsing zi-go vông-li ky'i, t'ôh Yiæ-su
kong-lao, gyiu Tsing Jing nyiao-diao gyi-go ze; ing-we væn-pah væn-
ze-go nying iao siang gyi go ze hao nyiao-diao, teng sing li-hyang teh-
djôh en-loh, tsih-yiu k'ao-djôh Yiæ-su.

雖拉後頭是真真惶恐^[1]，認真懊悔，等阿爹講好，就走進自個
房裏去，託耶穌功勞，求真神饒掉其個罪；因為凡百犯罪個人要想
其個罪好饒掉，等心裏向得着安樂，只有靠着耶穌。

[1] 此處原文錯印爲 wông-k'ông

'Eo-deo Se lah, teng-tao nyin-kyi do, djông-djông ve mông-kyi
keh-go nyih-ts: ôh-ziang ih-go tsih-le; ih k'en-kyin gyi, ziu ts'eng-tao
zin-deo-go ze, tön-tön feh-ken tsæ ky'i væn.

後頭雖拉，等到年紀大，常常膾忘記箇個日子。惡像一個漬
沫；一看見其，就忖到前頭個罪，斷斷弗敢再去犯。